http://cdn.gotoknow.org/assets/media/files/001/017/373/original_DSCN6057.JPG?1399692093

8 แผ่นดินไหวเชียงราย ผลกระทบต่อชุมชน และการจัดการปัญหา

เหตุการณ์แผ่นดินไหวอย่างรุนแรงถึงขนาด 6.3 ริกเตอร์ เมื่อ 5 พฤษภาคม 2557 ที่จังหวัดเชียงรายสามารถรับรู้ได้ถึงแรงสั่นสะเทือนทั่วทั้งภาคเหนือและภาคอีสานบางส่วน รวมทั้งผู้ที่อาศัยในอาคารสูงในกรุงเทพฯ ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนตัวของกลุ่มรอยเลื่อนพะเยา แผ่นดินไหวดังกล่าวได้สร้างความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน โรงเรียน โรงพยาบาล ภาคธุรกิจ โบราณสถาน ถนนและเส้นทางคมนาคมในจังหวัดเชียงราย รวมทั้งส่งผลกระทบเป็นวงกว้างแก่ประชาชนถึง 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง และกำแพงเพชร ภายหลังการเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ได้เกิดแรงสั่นสะเทือน (Aftershock) อีกกว่า 1,200 ครั้ง[1] ต่อมาเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2557 ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจแผ่นดินไหวจังหวัดเชียงรายได้สรุปสถานการณ์พื้นที่ประสบภัยว่ามีพื้นที่ประสบภัยพิบัติรวมทั้งสิ้น 7 อำเภอ 50 ตำบล 609 หมู่บ้าน บ้านเรือนเสียหายรวม 8,935 หลังและมีผู้เสียชีวิต 1 คน[2] เหตุการณ์แผ่นดินไหวรุนแรงครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนในภาคเหนือรวมทั้งสร้างความตื่นตระหนกให้แก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณรอยเลื่อนต่างๆ ของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ภาพผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว จังหวัดเชียงราย

http://www.oknation.net/blog/hothothot/2014/05/05/entry-1

แผ่นดินไหวขนาดใหญ่ที่ จ.เชียงราย

เหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อ 5 พฤษภาคม 2557 เกิดขึ้นเวลา 18.08 น. จากการคำนวณเบื้องต้นพบว่าจุดศูนย์กลางอยู่บริเวณตำบลทรายขาว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ความรุนแรง 6.3 ริกเตอร์ อยู่ที่ความลึก 7 กิโลเมตรมีความรุนแรงระดับ VIII ตามมาตราเมอร์คัลลี่) ต่อมาสำนักเฝ้าระวังแผ่นดินไหวได้วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม พบว่า พิกัดมีการเปลี่ยนแปลงจากตำแหน่งเดิมประมาณ 8 กิโลเมตร ที่ระดับความลึก 2 กิโลเมตร ที่ตำบลจอมหมอกแก้ว อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย แผ่นดินไหวครั้งนี้จัดว่าเป็นแผ่นดินไหวตื้น ทำให้ประชาชนรู้สึกได้ถึงความสั่นไหวในหลายพื้นที่ของภาคเหนือโดยเฉพาะบริเวณจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่าน พะเยา รวมถึงเลยและหนองคายในภาคอีสาน แม้แต่อาคารสูงหลายแห่งในกรุงเทพฯ ก็ยังรู้สึกสั่นไหว เนื่องจากกรุงเทพฯ ตั้งอยู่บนชั้นดินอ่อนซึ่งมีคุณลักษณะในการขยายแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหวได้ถึง 3 – 4 เท่า เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน บาดเจ็บมากกว่า 100 คน และสร้างความเสียหายกับบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างเป็นจำนวนมากในบริเวณกว้าง รวมทั้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพพื้นดินในลักษณะต่างๆ เช่น รอยแยกของพื้นดิน หลุมยุบ และน้ำผุดขึ้นมากจากบ่อน้ำผิวดิน[3] เป็นต้น

ยอดฉัตร วัดร่องขุน เอียงจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว

https://dpmcr.wordpress.com

รอยเลื่อนในประเทศไทย

ข้อมูลจากกรมทรัพยากรธรณีพบว่าไทยมีแนวรอยเลื่อนมีพลังใหญ่ๆ อยู่หลายแนวกว่าสิบแห่ง สามารถจัดกลุ่มรอยเลื่อนที่สำคัญได้ 3 แนว ตามทิศทางการวางตัวและการเคลื่อนที่ คือกลุ่มรอยเลื่อนที่วางตัวในแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ – ตะวันตกเฉียงใต้ กลุ่มรอยเลื่อนที่วางตัวในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ – ตะวันออกเฉียงใต้ และกลุ่มรอยเลื่อนที่วางตัวอยู่ในทิศเหนือ – ใต้[4] โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือและภาคตะวันตก เช่น รอยเลื่อนแม่จันและแม่อิง รอยเลื่อนแม่ทา รอยเลื่อนเถิน รอยเลื่อนพะเยา รอยเลื่อนปัว รอยเลื่อนอุตรดิตถ์ รอยเลื่อนศรีสวัสดิ์ เป็นต้น ดังตารางต่อไปนี้

รอยเลื่อนมีพลังในประเทศไทย	
รอยเลื่อน	จังหวัด
แม่จันและแม่อิง	เชียงราย และเชียงใหม่
แม่ฮ่องสอน	แม่ฮ่องสอน และตาก
เมย	ตาก และกำแพงเพชร
แม่ทา	เชียงใหม่ ลำพูน และเชียงราย
เถิน	ลำปาง และแพร่
พะเยา	ลำปาง เชียงราย และพะเยา
ปัว	น่าน
อุตรดิตถ์	อุตรดิตถ์
เจดีย์สามองค์	กาญจนบุรี และราชบุรี
ศรีสวัสดิ์	กาญจนบุรี และอุทัยธานี
เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ระนอง	ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนองและพังงา
คลองมะรุ่ย	สุราษฎร์ธานี กระบี่ และพังงา

ผลกระทบต่อชุมชนและการจัดการปัญหา

เหตุการณ์แผ่นดินไหวดังกล่าวส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต และทำให้ผู้ที่ประสบภัยได้รับความเดือดร้อนจากการไม่มีที่อยู่อาศัยและขาดปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เช่น น้ำดื่ม อาหาร ไฟฟ้า น้ำประปา และสูญเสียทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก อาคารต่างๆ ของภาครัฐ โรงเรียน โรงพยาบาล รวมทั้งภาคธุรกิจต่างได้รับความเสียหาย ระบบสาธารณูปโภคได้แก่ ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ได้รับ

แผนที่รอยเลื่อนในประเทศไทย

http://www.dmr.go.th/images/active_fault-2012_table.pdf

ความเสียหาย และเส้นทางคมนาคมชำรุด ส่วนประชาชนในหลายพื้นที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยความหวาดระแวงต่อเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ในช่วงเวลาที่ไล่เลี่ยกัน ทำให้ชาวบ้านไม่กล้าเข้าพักอาศัยในบ้านของตนเอง ท่ามกลางความหวาดกลัวจากข่าวลือต่างๆ เช่น เขื่อนแม่สรวยที่อาจพังเนื่องจากเกิดรอยร้าว

กรมทรัพยากรธรณี หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนจำนวนมากได้ลงพื้นที่เพื่อฟื้นฟูและเยียวยาผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วน โดยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ได้แก่ การแจกสิ่งของอุปโภคบริโภคและถุงยังชีพ การแจกอุปกรณ์สำหรับซ่อมแซมอาคารสถานที่ เช่น ปูน ฝ้าเพดาน และกระเบื้อง การช่วยเหลือด้านกำลังทรัพย์ และการส่งกำลังเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินกิจกรรมจิตอาสา อาทิ การตรวจตราและซ่อมแซมอาคารสถานที่ ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม รื้อถอนซากปรักหักพัง ซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภค และเยียวยาสุขภาพจิตเพื่อบรรเทาความหวาดวิตกของผู้ประสบภัย เป็นต้น[5]

http://fanthai.com/?p=99647

http://image.bangkokbiznews.com/media/images/size5/2014/05/06/5kagh8ajbg7kbkibag986.jpg

การเตรียมพร้อมรับมือเหตุการณ์แผ่นดินไหวในอนาคต

เหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ภาคเหนือหรือพื้นที่อื่นๆ บริเวณใกล้รอยเลื่อนมีโอกาสเกิดขึ้นอีกในอนาคต และอาจก่อให้เกิดภัยพิบัติที่รุนแรงหากไม่มีการเตรียมพร้อมรับมือที่ดีทั้งในระดับภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงมีนโยบายเตรียมความพร้อมตั้งแต่กระบวนการดำเนินการก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัยและหลังเกิดภัย ทุกจังหวัดที่มีรอยเลื่อนแผ่นดินไหวที่มีพลังจะต้องเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม เช่นการประเมินความเสี่ยงและการจัดทำบัญชีหมู่บ้านและชุมชนที่มีความเสี่ยง การเผยแพร่และเสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ส่วนกรมอุตุนิยมวิทยาและกรมทรัพยากรธรณีคงต้องถอดบทเรียนแผ่นดินไหวครั้งนี้ เพราะมีหลายอย่างที่ไม่เป็นไปตามความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ โอกาส รวมทั้งแนวทางการรับมือให้กับภาคประชาชน นอกจากนี้ ส่วนราชการ หน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประเมินและระบุระดับความเสี่ยงของสิ่งก่อสร้าง ความเสียหายของถนน สะพาน สถานที่ราชการ วัด โบราณสถาน โรงเรียน อาคารสิ่งปลูกสร้าง ฯลฯ ในพื้นที่เมื่อเกิดภัย และเฝ้าระวังสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ เช่น ป้ายโฆษณา และเขื่อน อีกทั้งประชาสัมพันธ์ให้ผู้อยู่อาศัยบริเวณหน้าผาและที่ลาดเชิงเขาระมัดระวังพื้นที่ที่อาจเกิดแผ่นดินถล่ม หากพบความเสี่ยงก็ต้องสั่งการให้อพยพประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยทันที และตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวเพื่อรองรับประชาชนดังกล่าวด้วย[6]

บทส่งท้าย

แม้ว่าในประเทศไทยจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แผ่นดินไหว ตลอดจนแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการอยู่มากมาย แต่การเกิดแผ่นดินไหวก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่อาจทำนายได้อย่างแม่นยำ ประชาชนเองจึงควรตั้งตนอยู่บนความไม่ประมาท หมั่นหาความรู้รอบตัวเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอยู่เสมอ และมีสติพร้อมที่จะรับมือหากต้องเผชิญกับสถานการณ์อันตรายอย่างไม่คาดฝัน สิ่งนี้เองจะช่วยลดโอกาสการเป็นผู้ประสบภัย อีกทั้งยังนำพาให้เกิดความปลอดภัยอย่างสูงที่สุดแก่ตนเองและสังคม ส่วนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องกำชับและกำกับการก่อสร้างบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างที่สามารถรับสถานการณ์แผ่นดินไหวได้ โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัย ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนในพื้นที่ และเตรียมพร้อมแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัยหากเกิดเหตุดังกล่าวขึ้น